Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го БЕРЕЗНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 29, 1977 No. 71. VOL. LXXXIV.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ ПЕРЕВОДИТЬ ПЕРЕВІРКУ МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА І ОРГАНІЗАЦІЙНОГО СТАНУ УНСОЮЗУ

Джерзі Ситі. — У понеділок, 28-го березня 1977, обрана конвенцією Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу почала річну перевірку майна, діловодства та організаційного стану цієї найстаршої і найбільшої у вільному світі української установи. Перевірку, яка включає також в-ва „Свобода" та оселю Союзівку, переводять головні контролери: мгр Іван Геврик з Віннипеґу, мгр Іван Винник з Ню Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк з Філядельфії, о. Іван Ващук з Торонта та д-р Іван Скальчук з Філядельфії, відповідно розділивши між собою функції перевірки в приміщеннях головної канцелярії УНС і „Свободи". Перевірка відбуватиметься протягом тижня, а звіт з цієї перевірки подасть Контрольна Комісія під час звичайних, цим разом уже передконвенційних річних нарад Головного Уряду УНС, що відбудуться на Союзівці в травні ц.р.

Головна Контрольна Комісія УНС. Сидять (зліва): д-р Іван Скальчук, о. Іван Ващук, мгр Іван Геврик, мгр Іван Винник, проф. д-р Богдан Гнатюк.

Управа УААУП відбула сходини, звітує про працю

(М. М.) — Як уже було повідомлено в пресі, 19 березня ц. р. відбулася в Центральному Університеті Мічиґену конференція переважно на українські теми в рямцях конференції Наук Мічиґену. При тій нагоді відбулися сходини Управи Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів. Сходини ті були цікаві не тільки з огляду на пророблену працю, але й тому, що вони показали на великий потенціял Асоціяції. Потенціял цей буде, мабуть, проявлятись у трьох напрямках. Підтримка наукової праці фінансована Науковим Фондом УААУП, співпраця з Українським Вільним Університетом і репрезентація українських національних інтересів від імени приблизно двісті університетських професорів. Того роду репрезентація від імени такої великої кількости університетських професорів може стати дуже цінним висловом інтересів української етнічної групи.

На сходинах голова УААУП проф. М. Степаненко висловив признання проф. І. Каменецькому, який так багато зробив для співпраці професорів Америки з УВУ та для організації літніх курсів українознавства в Мюнхені. Проф. Каменецький накреслив пляни Мюнхенського Проєкту на слідуючий рік. Усі приявні підкреслили вагу тієї праці і висловили задоволення з її успіхів.

Проф. Степаненко повідомив про різні акції Управи, у яких заслуговують на окрему увагу:

Вислано листа до Блаженнішого Кардинала Йосифа, Патріярха УКЦ, з побажаннями з нагоди Його 85-ліття. У своїй відповіді Патріярх Йосиф підкреслив вагу науки у житті кожного народу.

З огляду на труднощі українського відділу „Радіо Свобода", Управа Асоціяції вислала листа до президента тієї організації, п. Зіґа Мікелсона. Пан Мікелсон відповів, що адміністрація „Радіо Свобода" вправді вважає на те, щоб не розпалювати національних ворожнеч, але поза тим українці мають повну можливість говорити про речі, що українців цікавлять. Управа вислала теж листи до губернатора, а згодом уже до президента Картера, як теж і до державного секретаря Венса, висловлюючи щиросердечну підтримку членів Асоціяції для теперішньої політики Уряду в обороні людських прав.

Проф. Штогрин подав до відома, що Університет Ілліной дає можливість одножиневого майже безплатного побуту влітї для тих, що студіюють східньоевропейські проблеми. Треба зазначити, що слов'янський відділ бібліотеки Університету Ілліной, що ним керує проф. Штогрин, має одну з найкращих колекцій книжок і матеріялів з тієї ділянки.

Проф. М. Мельник, директор Наукового Фонду УААУП, звітував, що хоч капітал НФ все ще невеликий, то все таки жертводавців на НФ чимраз більше, а пожертви в 1976 році були майже сім разів більші, як в 1972 році. Інвестовані гроші приносять 10 відсотків на рік, і цього року НФ перший раз призначив постійну дотацію на цілі НФ. Дотація та буде кожного року збільшуватись.

Українська література в Ратґерс університеті

Ню Бронсвік, Н. Дж. — Цими днями відбувається ранняя реєстрація на курс української літератури ч. 967-259, який відбудеться осінню 1977 р. Курс „Українська література в перекладі" буде про авторів і стилі українських прозаїків кінця 19-го та початку 20-го століть. За курс одержується 3 кредити. Викладачем є д-р Лариса М. Л. Онишкевич.

Під час теперішнього весняного семестру є 22-ох слухачів на курсі української літератури. Крім звичайних викладів, як і попередніми роками, охоче запрошені спеціяльні доповідачі як режисер Володимир Лисняк та поет Богдан Бойчук. 31-го березня ц. р. в 8-ій год., в залі Музичного Відділу при Ратґерс Колледж і Бишоп буде ілюстрована доповідь проф. Вірка Балея з Нев

адського університету про авангардних сучасних київських композиторів. Вступ для всіх вільний.

ДОПОВІДЬ МОЛОДОГО ГАРВАРДЦЯ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо (Комітет ФКУ) — Клівлендська громада знову буде мати нагоду вітати в себе члена Головної Екзекутиви ФКУ, нашого молодого гарвардця, д-ра Адріяна Сливоцького, який говоритиме на тему: „Український Гарвард і наша молодь". Він покаже дасть вичерпні інформації про цьогорічну Літню Школу Українознавства в Гарварді.

Доповідь відбудеться в суботу, 2-го квітня ц. р., в годині 7-ій вечора в залі Кардинал Федерал Севінгс, 5839 Рідж Ровд, Парма, Огайо.

Картер призначить Джона Ґроновского на директора Ради для міжнародних передач

Вашінгтон. — Речники Білого Дому повідомили, що президент Картер вирішив призначити Джона А. Ґроновского, колишнього амбасадора ЗСА до Польщі і колишнього шефа Поштового уряду, на пост директора Ради для міжнародних передач, яка має нагляд над „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" що надають програми до Совєтського Союзу і його сателітів у Східній Европі.

Джон Ґроновскі

З достовірних джерел стало відомо, що Ґроновского запропонував д-р Збіґнєв Бжезінські, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, хоча Бжезінські спершу підтримував кандидатуру проф. Вілліяма Ґріффіта із Массачусетського Інституту Технології, який працював для „Радіо Вільна Европа" в час т. зв. „холодної війни". Проти проф. Ґріффіта заявилося кільканадцять впливових законодавців з обох партій, переважно ліберальних політичних поглядів, твердячи, що Ґріффіт „надто консервативний у своєму наставленні до комуністичного бльоку". Тоді д-р Бжезінські запропонував Джона Ґроновского, хоча ліберальні сенатори і державний секретар Сайрус Венс підтримували кандидатуру Френка Стентона, колишнього президента телевізійної і радіо сітки „Сі-Бі-Ес".

Джон Ґроновскі, який є польського походження, був шефом Поштового уряду ЗСА за президентури Джона Ф. Кеннеді і Линдона Б. Джонсона, в 1965-му році президент Джонсон призначив його на амбасадора ЗСА до Польщі і на тому пості він служив протягом трьох років. Українцям проф. Дж. Ґроновскі добре відомий з свого виступу на Ювілейному концерті Українського Народного Союзу в Карнеґі Гол в Ню Йорку в 1964-му році.

Біля 550 осіб загинули у великій летунській катастрофі

Санта Круз де Тенеріфе, Еспанія. — Пресові агенції інформують, що у висліді зудару двох літаків — великого пасажирського літака типу 747, який нале до Пан-Американ компанії, і подібного до нього літака КЛМ голляндської компанії, загинуло біля 550 осіб. Обидва літаки зударились на стартовій доріжці замряченого летовища на острові Канарі і загорілись. Заки прибула пожежна рятункова сторожа та рятувальні авта, більшість осіб, які знаходились в обидвох літаках, загинули, або були до тієї міри попечені, що їхнього життя вже не можна було врятувати. Свідки розповідають, що вогонь обидвох літаків був такий сильний, що великий джетовий літак компанії Пан-Американ згорів на попіл дослівно за п'ять хвилин. Згідно з інформаціями керівництва летовища, в обох літаках знаходилось 640 осіб, які мали намір переїхати на сусідній відпочинковий ресорт Ляс Пальмас. Офіційні чинники КЛМ повідомили, що на їхньому літаку загинуло 246 осіб, а на літаку Пан-Американ — біля 240 осіб. Біля 84 особи пережили катастрофу і знаходяться тепер у шпиталі. Деякі з них дуже тяжко поранені, або попечені, за 36 особами все ще шукають поліційні чинники, бо невідомо, де вони поділися з летовища. Припускають, що вони або знаходяться в шпиталях, або покинули летовище на власну руку. Керівники шпиталю в Санта Круз повідомили, що в них знаходиться 18 американських громадян, двоє з них в дуже критичному стані. Еспанська пресова агенція Гіфра інформує, що в катастрофі загинуло 570 осіб і 49 були тяжко поранені.

Відділ УККА в Джерзі Сіті пошукує кандидата на голову

Джерзі Сіті. — Місцевий Відділ УККА, який своєю працею в багатьох ділянках та своїм авторитетом в громаді і, зокрема, координацією праці всіх місцевих установ та співпрацею між ними, здобув собі славу прикладного Відділу в країні, про що промовисто свідчили звіти уступаючої Управи, опинився тепер без кандидата на голову, як довголітній голова д-р Євген Котик, після повних десяти років своєї каденції, з важливих особистих причин рішучо відмовився від кандидатури на перевибір. Намагання Номінаційної Комісії та зборів намітити кандидата на голову не мали успіху і в результаті збори переризали, доручивши дотеперішній управі до трьох місяців підшукати охочого кандидата на голову й тоді знову скликати ці самі збори для їх продовження і закінчення.

ВЕНС ПОЧИНАЄ У МОСКВІ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

Москва. — Американська делеґація, яка під проводом державного секретаря Сайруса Венса прибула сюди в суботу, 26-го березня, щоб перевести „підготовчі переговори" з совєтськими верховодами щодо підписання нового договору відносно обмеження, або навіть зменшення кількости стратегічної атомової зброї, у понеділок, 28 березня, розпочала ці переговори та повідомила, що будуть заторкнені теж інші справи, між ними скликання Женевської конференції для полагодження конфлікту на Близькому Сході, демілітаризація Індійського океану, усунення закордонних впливів з Африки, припинення нуклеарних випробувань, обмеження продажу зброї державам світу тощо.

Сайрус Венс під час пресової конференції в Москві

Секретар Венс заявив у пресовому інтерв'ю, що він сам не порушуватиме питання людських прав у Совєтському Союзі, але додав, що якщо совєтські ватажки заторкнуть цю справу, зокрема публічні виступи президента Джіммі Картера в обороні совєтських дисидентів і в обороні людських прав в загальному, то він, Венс, готовий на таку дискусію. Коментатори вважають, що Венс виголосив цю заяву, щоб дещо „заспокоїти" Москву, яка протягом останніх кількох тижнів гостро реаґувала на виступи про президента Картера в справі людських прав в СССР. Навіть того дня, коли американська делеґація прибула до Москви, де її на летовищі вітав міністер закордонних справ Андрей Громико, газета „Известия", офіціоз уряду СССР, помістила дуже критичну статтю, в якій твердила, що уряд ЗСА своїми виступами щодо людських прав в СССР „втручається у внутрішні справи Совєтського Союзу", а це, мовляв, „не служить справі миру, ані інтересам самих ЗСА". Подібний коментар помістила „Правда", офіціоз компартії СССР, у виданні з неділі, 27-го березня, яка теж критикувала уряд президента Картера, що „хоча вже при владі два місяці, то ще не зробив конкретних кроків" в напрямі підписання нового договору щодо стратегічної атомової зброї.

Сайрус Венс, прибувши до Москви, висловив надію, що переговори докажуть, що „політика детанту є далі корисною для обох сторін" і що цю політику треба продовжувати. Він рівночасно наголошував, що від добрих відносин між СССР і ЗСА може залежати „світовий мир і безпека людства".

Подгорний продовжує візиту в країнах Африки, критикує Картера за людські права

Лусака, Замбія. — Закінчивши чотириденні переговори з президентом Танзанії Юліюсом К. Нейрере, голова Президії Верховної Ради СССР і його великий „почот", який складається із 120 осіб, переїхав до Замбії, країни, яка раніше критикувала Совєтський Союз за недостатню увагу до проблем в Південній Африці. Президент Замбії Кеннет Д. Каунда, який тільки минулого року визнав „провідну ролю СССР в Африці", влаштував для Подгорного величаві привітання на летовищі і пізніше в президентській палаті. Каунда вихваляв при тому ролю Совєтського Союзу і Куби у війні в Анголі та висловив надію, що обидві комуністичні країни допоможуть Родезії, Південній і Південно-Західній Африці „визволитись з колоніяльного ярма" і звернути уряду білої меншости. Подгорний, відповідаючи Каунді, повторив менш-більш слова із спільного комунікату, підписаного в часі візиту з Танзанії, у якому між іншим говориться, що расизм і колоніялізм в Африці становить велику загрозу для світового миру і що чорне населення Родезії, Південної і Південно - Західної Африки має повне право боротися чинно за свою самостійність. В подібному тоні говорив кілька днів раніше кубинський диктатор Фідель Кастро, відвідуючи ті самі африканські країни перед Подгорним.

В понеділок, 28-го березня ц.р., Подгорний зустрічався з представниками підпільних організацій і керівниками партизанських частин, які ведуть активну збройну боротьбу проти білих урядів в Родезії і Південній Африці. Одні називають свою країну Зімбабве, інші Намбія. Виступаючи на обіді, влаштованому в його честь президентом Замбії Каундою, Подгорний висловив надію, що в скорому часі в країнах Африки наступить „мир і рівність" та запевняє що Совєтський Союз обстоює такі самі ідеї, за які сьогодні змагаються африканські патріоти.

Використовуючи нагоду, 74-річний Ніколай Подгорний критикував також президента Джіммі Картера за кампанію оборони людських прав з окремою увагою на рухи совєтських дисидентів. „На заході тепер, — заявив Подгорний, — є багато таких, які під претекстом оборони людських прав мішаються у внутрішні справи інших країн, включно з соціялістичними країнами". Він додав, що „такі люди повинні вперше черге поглянути, що діється у їх власних країнах".

У Софійському соборі в Полоцьку влаштують музей

Київська „Культура і Життя" інформує, що в Софійському соборі в Полоцьку відреставрували фрески, але реставраторів чекає ще робота під землею. Справа в тому, що храм стоїть на стінах споруди XI сторіччя. Минулого року вліті археологи здіймили кількаметровий шар землі, що напротязі сторіч приховував древні стіни, галерію, прегарні фрески. Сьогодні продовжують праця над відреставруванням цих древніх пам'яток. У Софійському соборі влаштують... музей, відкриють ...концертову залю. А під землею можна буде побачити цінні пам'ятки древньоруської культури.

58 СЕНАТОРІВ ФОРМАЛЬНО ПІДТРИМАЛИ СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА ЩОДО ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Вашінгтон. — У п'ятницю, 25-го березня, тобто в день відлету до Москви делеґації ЗСА, яка під проводом державного секретаря Сайруса Венса має за завдання переговорювати із совєтськими ватажками відносно нового договору між ЗСА і СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї, 58 сенаторів підписали резолюцію, в якій заявили свою підтримку для становища президента Джіммі Картера щодо оборони людських прав у цілому світі, включно із Совєтським Союзом, лідери якого протягом останніх кількох тижнів часто протестують, що уряд ЗСА своїми заявами в обороні совєтських дисидентів і людських прав нібито „втручається у внутрішні справи СССР".

Резолюцію, яку підписали демократи і республіканці та сенатори ліберальних і консервативних поглядів, передав президентові Картерові демократичний сенатор Говард Метценбавм із Огайо, який був ініціятором цієї резолюції. В ній сказано, що провідну ролю Америки в обороні людських прав вітає не тільки американський нарід, але все людство, та що сенатори підтримують старання Президента „доказати світові, що американська закордонна політика дальше буде віддана справі волі". Самі законодавці і політичні коментатори заявили, що резолюція, хоча виготовлена на скору руку в останній хвилині, скріпить становище делеґації ЗСА в Москві, якщо під час переговорів вирине питання людських прав. Пресовий секретар Білого Дому, Джоді Повелл, повідомив, що президент Картер вітає сенатську резолюцію, бо вона є „доказом для світу, що ми говоримо єдиним голосом відносно людських прав". Президент зокрема підкреслив, що погоджується із заявою сенаторів, що не може дійти до „дійсного порозуміння між державами світу, аж поки не будуть додержані демократичні зобов'язання відносно пошанування людських прав."

Коментатори зазначують, що правдоподібно навіть більше сенаторів були б підписали цю резолюцію, якщо вона була б виготовлена кілька днів раніше, а не в самий день відлету делеґації ЗСА.

Між 58-ма сенаторами, які підписали резолюцію, були такі визначні демократичні сенатори: Гюберт Гомфрі (Міннесота), Генрі Джексон (Вашінгтон), Едвард Кеннеді (Массачусетс) Джордж МекҐоверн (Південна Дакота), Деніел Мойніген (Ню Йорк), Говард Метценбавм (Огайо), Едвард Маскі (Мейн), Абрагам Рібікофф (Коннектикат), Пол Сарбейнс (Меріленд), Аллай Стівенсон (Ілліной), Гаррісон Вілліямс (Ню Джерзі), Роберт Бирд (Західня Вірджінія, який є лідером Демократичної більшости в Сенаті), та інші. З республіканців підписали резолюцію такі видатні сенатори: Едвард Брук (Массачусетс), Кліфорд Кейс (Ню Джерзі), Джекоб Джевітс (Ню Йорк) Чарльс Персі (Ілліной), Ловелл Вайкер (Коннектикат) та інші.

В Польщі створилась нова група оборони людських прав

Варшава. — Західні кореспонденти інформують, що в Польщі створилась нова група оборони людських прав, яка, як заявили її речники, змагатиме до зміни законів в напрямку політичного плюралізму у тій керованій комуністичною партією країні. На скликаній пресовій конференції 18 членів Руху Оборони людських і громадських прав людини (така є офіційна назва групи) заявили, що вони намагатимуться шукати співпраці з польськими комуністичними чинниками і не створюватимуть атмосфери конфронтації з ними. Речники групи також заявили, що їхня праця розрахована на довший час і вона відрізнятиметься від теперішньої групи, Комітету оборони робітників, який мав тільки за завдання вести акції в обороні ув'язнених і засуджених осіб, які брали участь в минулорічних червневих протирядових заворушеннях. Речник нової групи заявив, що їхній Рух працюватиме в напрямі змін теперішніх законів країни і наближення їх до універсальних людських прав, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй і ратифікованих польським урядом.

В Україні померла письменниця Іванна Блажкевич

Правління Спілки Письменників України і Правління Львівської організації СПУ на сторінках київської „Літературної України" інформує, що на 91-му році життя померла українська письменниця Іванна Блажкевич. Письменниця народилася 9-го жовтня 1886-го року в селі Денисові, Козівського району в сім'ї учителя. Свою літературну діяльність вона розпочала після Першої світової війни. У 1920-му році у В-ві „Світ Дитини" вийшла друком ціла низка її віршів, оповідань і п'єс для дітей, зокрема таких, як „Діло в честь Тараса", „Вертеп" та інші. З-під її пера вийшли: збірка віршів „Подоляночка", спогади про Ольгу Кобилянську, Івана Франка, Володимира Гнатюка, Василя Стефаника та інших видатних людей. Все своє життя письменниця була віддана творчості для дітей і молоді.

ЦеСУС заповідає Надзвичайний Конгрес

Торонто. — Контрольна Комісія Центрального Союзу Українського Студентства повідомляє українські студентські союзи і студентські товариства та все українське студентство про скликання „Надзвичайного Конгресу ЦеСУС". Контрольна Комісія ЦеСУС зобов'язана скликати Надзвичайний Конгрес ЦеСУС на заклик Союзу Українського Студентства Канади (СУСК) та Студентського Відділу Об'єднання Української Демократичної Молоді (ОДУМ), згідно з статутом ЦеСУС.

Про час і місце Надзвичайного Конгресу ЦеСУС Контрольна Комісія ЦеСУС повідомить своєчасно всі складові студентські союзи та товариства.

У міжчасі Контрольна Комісія ЦеСУС закликає голів складових студентських союзів та товариств відбути зустріч в якнайскоршому часі разом з Контрольною Комісією ЦеСУС щоб розглянути трудний стан, в якому ЦеСУС знаходиться нині та приготовитись спільно до Надзвичайного Конгресу ЦеСУС.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Послідовність Картера

Не зважаючи на погрози генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва, що дальші виступи членів уряду ЗСА в обороні людських прав можуть пошкодити розвиткові кращих відносин між Совєтським Союзом і Америкою, президент Джіммі Картер постійно виявляє свою послідовність відносно принципу, наголошеного недавно Державним департаментом, що оборона людських прав є ,,невід'ємною частиною закордонної політики ЗСА''.

Цю послідовність президент Картер доказав своєю промовою, виголошеною 17-го березня в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, коли заявив, що ,,всі держави, які підписали Хартію Об'єднаних Націй, зобов'язалися додержувати і шанувати основні людські права і тому жаден член Об'єднаних Націй не може твердити, що переслідування його громадян є виключно його внутрішньою справою''.

Президент Картер знову підтвердив свою відданість справі людських прав відповіддю Леонідові Брежнєву, коли у вівторок, 22-го березня, сказав, що оборона людських прав є ,,непорушним зобов'язанням американського народу та що питання тих прав і справа нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї такі важливі самі по собі, що ,,не повинні бути пов'язані'', явно заявивши, що він і його уряд продовжуватимуть виступати в обороні людських прав в усіх країнах світу.

Зменшенням закордонної допомоги навіть приязним до ЗСА державам, які порушують людські права, та підтримкою законопроєкту Конгресу, який закликає такі міжнародні фінансові установи, як Світовий Банк, не давати позичок урядам держав, які не шанують політичних, національних, релігійних і загальнолюдських прав своїх громадян, президент Картер доказав, що для нього і його уряду питання людських прав дійсно є універсальним питанням і що оборона тих прав є для Америки ,, зобов'язанням, а не тільки політичним позуванням''.

Послідовність щодо цього зобов'язання доказав Президент і тим, що звернувся до Конгресу, щоб схвалив більші фонди для ,,Радіо Свобода'', ,,Радіо Вільна Европа'' і для ,,Голосу Америки'', мотивуючи свою вимогу тим, що вільний обмін інформаціями та ідеями є складовою частиною поняття людських прав.

І навіть напередодні відлету делегації ЗСА до Москви для переговорів відносно нового договору в справі обмеження, або навіть і зменшення стратегічної зброї, Президент показався послідовним у своїй постанові в обороні людських прав, одверто заявляючи під час пресової конференції минулого четверга, що відкидає твердження Брежнєва, що виступи членів уряду ЗСА є ,,втручанням у внутрішні справи СССР''. Президент Картер пригадав, що Брежнєв і його попередники в Кремлі ніколи не здержувались від критикування Америки та інших держав вільного світу за різні дійсні чи уявні недомагання і не бачить причини чому уряд ЗСА повинен мовчати на порушення людських прав у Совєтському Союзі, як усім відомо, що ,,ідеологічна боротьба між комуністичними державами з одного боку і демократичними країнами з другого існує вже десятиліття.

На підставі дотеперішньої послідовности президента Картера в обороні людських прав можна з певністю очікувати, що і в майбутньому оборона цих прав буде для його уряду ,,зобов'язанням, а не тільки політичним позуванням''.

Релігійні переслідування

Пресова агенція Ройтера поінформувала в п'ятницю, 5-го березня ц.р. про нові утиски і переслідування Церков і релігійних громад в Совєтському Союзі та про ув'язнення не тільки провідних церковних діячів, але також багатьох віруючих, особливо баптистської і євангельської Церков. Відомо ж, що на Захід продістався цілий ряд матеріялів самвидавної літератури, видаваної підпільно в СССР християнами-баптистами, які дають дуже яскравий образ безперебійного і систематичного переслідування вірних цієї Церкви та вірних інших Церков. Самвидавні матеріяли подають також досить докладні списки ув'язнених християн і церковних активістів, які тільки за свою прив'язаність до Церкви і ревне відвідування Богослужень одержали по три, п'ять, а то й більше років заслання у віддалених районах СССР.

Безперервний терор органів КГБ супроти релігійних громад і незаконні засуди вірних самозрозуміло викликають серед переслідуваних реакцію і протест, скерований головно проти КГБ, Верховної Ради СССР, Ради Міністрів і Політбюра, яких вони в першу чергу обвинувачують за організовані переслідування віруючих. У висліді посиленого переслідування, деякі релігійні гурти вирішили з відчаю покинути територію СССР і переселитись на Захід, прохаючи президента Джіммі Картера, свого ,,брата у Христі'', допомогти їм виїхати з Совєтського Союзу і поселитись у вільних країнах Заходу. В заяві, приготованій для західніх кореспондентів, єпископ Ніколай Ґоротой між інших говорить, що понад тисячу віруючих пентакосталістів і баптистів вже внесли прохання про виїзд, бо вони, як говориться в заяві, є ,,вільні люди, а не раби невільничої системи''. Вірні цих релігійних громад покликаються на міжнародні договори підписані урядом СССР і на Універсальну Декларацію прав людини.

Вірні згаданих релігійних груп не одержали жадної відповіді від офіційних совєтських чинників і нічого не відповів їм совєтський верхоода Леонід Брежнєв, до якого вони зверталися окремим листом з проханням припинити зумисні переслідування людей , які вірять в Бога. Але вони свою ціль осягнули тим, що про їхню долю, їхні терпіння, переслідування, засуди і брутальну поведінку органів КГБ супроти них, довідався Захід, довідались християни у вільному світі, які, треба вірити, спроможуться на сильніші, як досі протести і політичні акції з метою розкрити справжнє обличчя совєтських душогубів.

ПЕТРО ГРИГОРЕНКО ТАВРУЄ СОВЄТСЬКІ БЕЗПРАВ'Я

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продісталися дві самвидавні статті відомого борця за права людини в СССР, члена Української Громадської Групи для сприяння виконанню Гельсінкських Угод, генерала Петра Григоренка. Перший документ — це відкритий лист до генеральних секретарів комуністичних партій Франції, Італії та Великобританії, в якому П. Григоренко м. ін. пише.

,,До Вас звертається 68-літня людини, яка вступила в комуністичний рух 14-річним юнаком, у важкі для совєтської країни роки (1921-22) і яка до сьогодні лишилася вірною комуністичним ідеалам, не зважаючи на важкі беззаконні репресії, стосовані проти неї в останньому півторадесятиріччі партією, яка називається комуністичною.

Цей лист це не перша моя спроба встановити контакт з міжнародним комуністичним рухом. В лютому 1968 року ми з письменником-комуністом з 1916 року. Олексієм Євграфовичем Костеріном, вислали до центральних комітетів комуністичних партій Мадярщини, Італії і Франції звернення і просили довести його до відома всім учасникам Будапештської конференції комуністичних і робітничих партій...За це звернення я відсидів один рік в темному сірому підвалі Ташкентського КҐБ і чотири роки і два місяці в найстрашнішій совєтській тюрмі — в т. зв. спеціяльній психіятричній лікарні, де мене піддавали побиттям та іншим фізичним та моральним тортурам. Костеріннові вдалося втекти від арешту тільки тому, що помер декілька місяців перед арештом.

В СССР почався великий рух прочищення від сталінізму. Велика робота була зроблена в тому напрямі на 20-му та 22-му з'їздах КПСС... Справа в тому, що в КПСС, зокрема на її верхах, швидко після 20-го , зокрема після 22-го з'їздів, виникли серйозні протиставлення до лінії наміченої тими з'їздами. А це посилило, і могло тільки посилити процес пробудження антидиктаторських громадських сил у нашій країні. Я маю на думці рух, який на Заході називають рухом ,,інакшедумаючих" або ,,дисидентським". Ми, учасники цього руху, називаємо його інакше — ,,рух на Голгофу". І це єдина правильна назва, тому, що нас об'єднує тільки одна готовість іти на будь-які особисті жертви на знак протесту проти безправ'я, в якому намагаються тримати наш народ.

Якраз тепер в Омській тюрмі вмирає мій друг Мустафа Джемілєв. Цього 32-річного кримського татарина вже третій раз засудили на підставі фальшивих звинувачень...

Мого молодшого сина Андрія Петровича Григоренка, змусили виступити на комсомольських зборах і засудити мої погляди і діяльність за ціну не виключення його з комсомолу та інституту. Він виступив, але для того, щоб вияснити та оборонити мої погляди. За це його вигнали і з комсомолу і з інституту...

Ціль руху ,,інакшедумаючих", якої ніхто ніколи не формулював, але яка ясно видна в практиці, має на меті доказати, що придушення державою інакшедумаючих спирається на не закон, але на сваволі. Кожний хто, включається в цей рух і розкриває сваволю, ставить під удар тільки себе самого і вибирає свій спосіб діяльности, залежно від своїх можливостей і свого розуміння справи...

Семен Ґлузман — лікар-психіятр, якого я ніколи не зустрічав, виготовив на підставі матеріялів опублікованих в самвидаві та з матеріялів попереднього слідства і суду працю п. н. ,,Заочна психіятрична експертиза Григоренка П. Г." За це йому дісталося 7 років тюрми і таборів:

Валентин Мороз, після відбуття першого строку, який йому присудили за розкриття русифікаційних дій влади на Україні, написав ,,Репортаж із заповідника ім. Берії", де показав нелюдськість сучасних совєтських концтаборів та тюрем. ,,Зарплата" — новий довгий строк...

Задовольняє вас комунізм з такими атрибутами? Якщо ні, заявіть про це відверто. Не треба вмішуватися в наші внутрішні справи, але скажіть, що вам не треба комунізму, який, виростає на інєкціях страху... Першою і обов'язковою умовою єднання має бути загальна амністія для всіх політичних в'язнів в СССР і заборона користування психіятрії як методу придавлення ,,інакшедумаючих".

З повагою
П. Григоренко
Листопад-грудень 1975 р.

Повний текст листа Петра Григоренка буде надрукований в журналі ,,Сучасність".

У цьому ж видавництві вийде документальна збірка, величиною біля 200 сторінок, авторства українського письменника Гелія Снєгірьова, присвячена розгромові української інтелігенції в другій половині 1920-их років, а зокрема процесові СВУ і СУМ та споминам про його матір. Оригінальна назва есею: ,,Ненько моя, ненько".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Богдан Цимбалістий

УКРАЇНЦІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТА КАНАДСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВАХ

[Про ,,Соціологічний збірник''. Зредагував Всеволод В. Ісаїв. В-во М.П. Коць, Джерзі Ситі Н.Дж. 1976. Ціна: 12.00 дол.]

(4)

Спираючись на погляди американського соціолога М. Гордона, автор розрізняє ,,акультурацію, або ,,культурну асиміляцію'', ,,структурну, ідентифікаційну асиміляцію''. Нам здається, що замість вислову ,,культурна асиміляція'' ліпше вживати ,,поведінкова'' або ,,психологічна чи навіть ,,побутова асиміляція з уваги на багатозначність поняття ,,культура''. Чимало імігрантів, а головно їхніх дітей, поведінкою нічим не різняться від своїх американських ровесників, але зберігають багато традицій та елементів української культури, свідомо її плекають, вважають її своєю і ніяк не почуваються духово споріднені з англосаксонською культурною спадщиною. Автор вважає, що поведінкова асиміляція другого і третього покоління відбувається скоро і це може довести до затрати національної ідентичности, одначе є певні фактори, як окреме товариське життя, яке допомагає затримати цю ідентичність.

Доповненням до цих висновків є стаття Ігоря В.Зєлика, професора соціології в Сітон Голл університеті в Оранжі в Ню Джерзі, п.н. ,,Два роди етнічних громад''. Він розрізняє два типи етнічних громад: один зложений з вихідців зі села, тобто малоосвічених, професійно мало зрізничкованих людей, без національної політичної самосвідомости. Другий тип етнічних громад постав з тих, що еміґрували не з економічних, але ідеологічних — (релігійних, політичних) причин. В більшості це вихідці міст, люди освічені, представники різних фахів. Перша група творить ,,народні'' (можна б сказати ,,племінні'') громади, що зберігають старий побут, хоч дещо достосований до нових обставин, але їхні діти стараються забути і себе асимілювати до більшости. Другий тип вихідців творить ,,національну'' громаду, яка свідомо старається зберегти свою ідентичність, хоч побутово мало різниться від оточення. Головним об'єднуючим чинником є спільна ідеологія (націоналізм, месіянізм). Цей тип громади відзначається великим числом різного роду організацій, що відповідають різним потребам своїх членів. Життя першого типу громади знову ж зосереджується довкола родини і церкви, а члени громади спаяні близькими особистими зв'язками. Національна громада ізолює себе свідомо від оточення, активно протидіє асиміляційним процесам, а її очі звернені до покиненої батьківщини. Автор вважає, що тоді, коли народна громада ледве чи може проіснувати поза 2-3 покоління, національна громада має перспективи зберегти себе значно довше. Почуття певної місії і завдань, що їх вона має сповнити, є джерелом гордости. Символи спільної ідеології, будучи абстрактними, легше передати наступним поколінням. На основі опиту студентів автор передбачає числове зменшення української громади, але ,,солідне свідоме ядро'' залишиться.

Розрізнення двох типів етнічних громад видається нам переконливою концепційною схемою, яка допомагає розуміти краще явища,що мали місце в українській групі за останні сто років. Діти перших іміґрантів в значному числі втекли від українства, яке в ЗСА було типом народної громади. Знову ж діти останньої, політичної еміґрації, яку можна вважати національною громадою, у великій мірі тримаються українства і активізуються в житті української групи. Таке розрізнення двох типів громад дозволяє зрозуміти, чому існують протилежні думки, якщо мова про перспективи нашого самозбереження в майбутньому. Хто бере за приклад народні громади, мусить прийти до висновку, що повна асиміляція неминуча. Хто бере до уваги національно-ідеологічний характер групи, вірить в довше її життя.

Мабуть тому, що українська преса, виховники, школи і всі організації постійно апелюють до патріотизму і пересичують наше життя часто голословними патріотичними гаслами, деякі наші соціологи з нехіттю ставляться до тих справ. Тому вони і почали ігнорувати значення таких факторів, як ідеологія, політичні завдання, почуття місії і т.п. для збереження групи. А вони ж є теж соціологічними явищами і повинні бути досліджувані.

Приклад відпорности поляків на асиміляцію перед Першою світовою війною, або айришів, або сучасне посилення почуття спаяности жидівської групи доводять, якими важливими для дальшого життя групи є загальнонаціональні завдання, які, на її думку, історія накладає на неї.

[Продовження буде]

Юрій Клиновий

80-РІЧЧЯ Д-РА ІВАНА ПОДЮКА

Минулого року 31 травня, якось без належної уваги з боку нашого, не завжди невдячного громадянства, пройшло 80-річчя з дня народження одного з видатних наших діячів-лікарів д-ра Івана Подюка. Оце недобачення й хочемо направити нашою запізнілою статтею.

Є лікарі-люди і є лікарі-професіоналісти, холодні машини-компютори медичних знань, мало, а то й зовсім незацікавлені людським аспектом свого високого знання, малі наслідники свого великого предтечі Гіпократа. Тут треба з приємністю ствердити, що українські лікарі, зокрема вихідці з України, у величезній більшості і гуманісти і витримані члени нашої організованої спільноти, зокрема їх відношення до своїх пацієнтів особисте, у найвищій мірі людяне.

Саме таким лікарем людиною ціле своє життя був д-р Іван Подюк, непересічний український діяч, ще й до того обдарований багатьма талантами. В його довгій лікарській практиці велику ролю грало не лиш фізичне здоров'я його пацієнтів, а й їх психічний стан, і що більше, навіть їх матеріяльне становище. Що саме так, а не інакше було, свідчить ціла велика громада його ще живих пацієнтів, свідчить теж з любов'ю написаний спогад-нарис про одного з його видатних пацієнтів, українського письменника Василя Стефаника, лікарем якого він був від 1929 р. до смерти письменника в грудні 1936р. Ось фрагмент із цього нарису, що п.з. ,,Я був лікарем Василя Стефаника'' був надрукований у 5-му збірнику Об'єднання українських письменників ,,Слово'':

Письменник, мабуть, прочував свій недалекий кінець. Був гарний, соняшний, тихий день, початок грудня 1936 року. Письменник наказав одягнути себе в зимовий плащ, теплу шапку і вийшов у двір. Обійшов помалу став, раз і другий. Довго глядів у тиху воду. Потім пішов у сад, поміж яблінки, а звідти зайшов до стодоли, виніс маленьку лавочку і сів проти сонця. І простудився. Почалася інфекція горішніх віддихових доріг: гарячка, біль голови, кашель, дрож. Ослаблений організм не зміг перемогти інфекцію, розвинулося обостороннє запалення легенів. Ліки перестали діяти, всі інші заходи тільки мучили хворого, слабе серце приспішувало катастрофу. Я сказав родині, що стан — безнадійний. Проте, стоячи на порозі їдальні, я, щоб хворого підбадьорити, голосно сказав, що це криза і що все буде добре. Хворий почув і спересердя заговорив:

—Брешеш! Дотепер ти казав правду, а тепер брешеш, небоже! Хіба ви всі подуріли і не бачите, що я вже по шию в гробі?!!!

Цей нарис, а й багато інших ним написаних, свідчать і про літературний хист їх автора і про його людяне ставлення до хворих, страждання яких він намагався полегшити навіть у тяжку годину їх смерти. А втім д-р Подюк був широко відомий у Снятинському повіті, аж до підгірських сіл і свого рідного села Кобаки. Всюди, куди його не покликали, навіть у найбіднішу селянську хату, він їхав без вагання, і то не автом, але простим возом і частенько погано годованими кониками, не зважаючи на сніговy заметіль, морози, дощі чи спеку. І в кожній хаті, де він оглядав хворого,розлягався його дзвінкий, оптимістичний сміх, що наче цілющий бальсам падав на стривожені серця і його пацієнтів і їх рідних. Бо д-р Бодюк був не лиш лікарем фізичних недуг, він був і психологом, що вливав у їх душі надію на видужання. А скільки разів він їхав до своїх убогих пацієнтів безкоштовно, додаючи ще й свої лікарства?.

Народився д-р Іван Подюк у селі Кобаках, де народився і видатний співець Гуцульщини Марко Черемшина, — до речі, будинок цього письменника в Снятині купив д-р Подюк і в ньому вів свою лікарську практику аж до 1944 р., коли йому, як і сотням тисяч його земляків, довелося покидати рідну землю. Походив він із багатої селянської родини, його дід Нестор був війтом Кобак повних 40 років. Саме в родині найстаршого Несторового сина Михайла й народився майбутній лікар Іван. Цей син уже з дитинства відзначався великими здібностями, тому батьки післали його до гімназії у Вижниці, яку він закінчив з відзначенням.

В 1914р. 18-літнім юнаком разом із групою 30 парубків зі свого рідного села, яку допоміг зорганізувати, Іван Подюк зголосився до Українських Січових Стрільців. Як стрілець а потім як хорунжий і четар УСС і УГА, він перейшов цілу Україну, брав участь у боях під Маківкою і Лисонею, коло села Семиківець був важко поранений у груди. По двох тяжких операціях, він видужав і знову повернувся на фронт. Відбувши дворічний полон у польських концтаборах, він з допомогою сестри Гафії, — його батьки померли під час війни, а два брати загинули за цісаря, — виїхав до Австрії і там записався на медичний факультет у Ґрацу, який закінчив ,,сумма кум лявде''. Повернувшись додому, він нострифікував

(Закінчення на стор. 4-ій)

Йосафат Іваськів

КВІТИ НА КАМЕНІ

II

Зустріч із сестрою, яка приїхала з села до Рівного, була зворушлива, зі сльозами, але їдучи автом вони не знали про що говорити, бо рідна сестра боялася свого брата. До такого стану довела людей поганська большевицька система, яка тепер у двадцятому столітті застосовує принцип залізної Римської імперії: ,,людина людині вовком''. Большевики таки нахабно хочуть доказати, що людина є тільки твариною, а їхні ,,вожді'' уважають самих себе за якихось божків, месіїв, буддів чи гуру. Що за жахливий парадокс, контраст у їхній спантеличеній матеріялістичній діялектиці!

Їдучи автом через Дубно і Крем'янець до рідного села Пилипівки, Андрій переживає в своїх думках усе минуле своїх юнацьких років. А ось і Пилипівка, його рідне село. У хаті сестри Андрій рочав розпитувати про своїх найближчих друзів із юних літ... І він довідався, що його найкращий друг Ілько втратив ногу на війні, а тепер є сторожем колгоспних ставів. Андрій рішив його відвідати. І ось він з Ільком на острові в його буді.

— ,,Отже, Андрію, добре, що ти прийшов. Дуже добре. Посидимо, поговоримо. Багато літ минуло, правда? — сказав Ілько''... ,,Андрій спитався: — Ільку, скажи мені, будь ласка, чого ви всі такі боязкі, такі несміливі? Не можна ні з ким поговорити отак від душі, всі якось підозріло дивляться на мене, навіть мої брати і сестри з євангельської громади не такі, як були колись, навіть моя рідна сестра і та затуляє вікна, коли говорить?'' — ,,Бо тебе боїться, — кинув Ілько. — ,,Чому ж мене мають боятися?'' — ,,Бо ти приїхав з другого світу, а з наших людей ніхто не знає, якого ти духа, що є в твоєму серці. У наших людей тут витворилося таке враження, що коли тебе сюди пустили, то значить ти чимось прислужився нашій владі, значить — ти їхня людина. І тоді тебе треба боятися. І ти не дивуйся, у нас треба боятися''.

— ,,А ти також мене боїшся?'' — питався Андрій. — ,,Так, друже, боюся, бо я ще не поговорив з тобою, я ще тебе не знаю. А ти мені поправді скажи, чи можна з тобою відверто про все говорити? Скажи щиро, від серця, бо ж ти християнин. Тоді я не буду тебе лякатися''.

Оце є ті матеріялістичні досягнення ,,наукового'' атеїзму, що завели людей в комуністичні, дикі джунглі й осягнули в певній мірі те, що людина людині стала страшним вовком.

Нарешті починається щира розмова між старими друзями. Андрій оповів про своє життя в Канаді, а Ілько почав з того, як перший раз у 1939 році большевицька орда прийшла ,,визволяти'' Західню Україну з-під панської Польщі. Про руїнницьку колгоспну систему, яку насильно заводили большевики. А далі почав оповідати про дантейське пекло, яке діялося на землях України над невинними ні в чому людьми.

— ,,Тієї осені в нас було голосування, казали, що люди Західньої України повинні сказати через голосування свою волю, чи вони бажають тієї влади, чи ні. І люди дійсно сказали свою волю. Вони вибрали своїх кандидатів, не тих, що їм виставили большевики. І збойкотували голосування. А вночі перед самим голосуванням десь поділися всі ті кандидати, яких виставили люди. За якийсь час десь ділися їхні родини, і ніхто не знає, що з ними сталося. Вони ніколи вже не вернулися додому. Це було страшне, Андрію...Нас прилучили до Росії силою, а потому почалися найтяжчі часи... Однієї ночі десь ділися із Пилипівки вісім родин, найкращих людей, статечних господарів. Закрили церкву, ваш молитовний дім забрали на клюб. Кожного дня по селі гасали в панських залубнях, запряжених панськими кіньми, енкаведисти з району. Чогось нишпорили по селі, чогось шукали, випитували, хто чим був за Польщі, хто належав до ,,Просвіти'', хто виписував і читав українські газети. І люди злякалися й принишкли по своїх хатах, як миші...Це було, Андрію, страшне життя, страшніше, як сама війна, страшніше, як пекло. Коли згадаю ті часи, то ще й тепер морозить мене... Коли б я був на твоєму місці, — казав поволі Ілько, — я повернувся б до Канади, поцілував би ту чужу землю і сказав би: Прости мені, що я хотів тебе лишити. Тепер я того ніколи не зроблю. Я дякую тобі за те, що ти прийняла мене!...— сказав і дивився перед себе на став''.

Письменник М.Подворняк дуже талановито, глибоко і філософічно описує розмову Андрія з Ільком, який пережив страхіття большевицького пекла і навіть розчарувався в Бозі. Андрій говорить йому про духовні потреби людини, про релігійне життя, яке відрізняє людину від тварини.

— ,,Ільку, чи ти хотів би зо мною, зо своїм старим другом отут разом помолитися? — спитався Андрій.

Ілько нічого не сказав. Він тільки кивнув головою і склав руки до молитви. І Андрій вголос помолився. Він дякував у своїй молитві Богові за те, що по довгих роках допоміг йому відвідати рідну землю, що він ще в живих застав свого старого друга, побачив своє село, своїх людей, що він ще оце може разом з Ільком стояти на цьому знайомому йому острові й разом молитися. І в молитві Андрій просив Бога, щоб допоміг його другові відкрити своє серце і впустити туди Христа-Спасителя. Щоб Господь простив його гріхи і дав йому радість спасіння.

А Ілько стояв і рукавом сорочки витирав очі. Дивився до гори, до голубого неба, по якому пливли рідкі хмари, подібні до порозкиданої вгорі вати. Сонце кидало на нього пасма ясного проміння. Андрій сказав: — ,,Ільку, помолися і ти''. — ,,Я не вмію так молитися, як ти'', - відповів Ілько. — ,,То молися так, як ти вмієш. Молися своїми словами. Так, як відчуває твоє серце, твоя душа''.

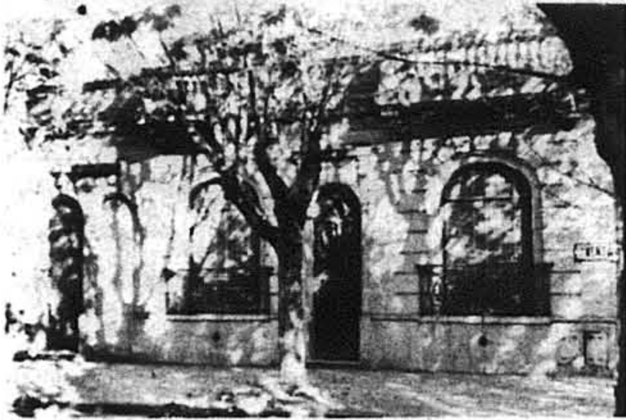
І Ілько почав молитися...

Перед своїм від'їздом до Канади, Андрій рішив піти ще до того пам'ятного каменя, який йому пригадував усе минуле з його юних років. Біля каменя нікого не було.

,,І в тій хвилині Андрій побачив, що з другого боку горбка вийшла старенька жінка, ведучи на мотузку козу. Андрій спинився, чекаючи. Сперся на камінь і так стояв.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Пластуни Арґентини посвятили власний Дім в столиці

Пластовий Дім в Буенос Айресі

(амм) — Відкриття й благословення Пластового Дому в Буенос Айресі, в столиці Арґентини відбулося у неділю, 14-го листопада м.р. в гарний весняний день. Торжественно поблагословив новопридбаний Дім Андрей Сапеляк, місцевий Владика Української Помісної Церкви, з почотом священиків, а відкриття доконав Начальний Пластун, пл.сен. Юрій Старосольський, який для звеличення події спеціяльно прилетів з Вашінгтону з ЗСА.

,,Наші пластуни були щасливі'' — пише згодом до Начального Пластуна голова Комітету Посвячення Дому, пл.сен. Богдан Стернюк, — ,,що Ви усе ж таки прибули на їхні скромні , але для них так важливі святкування. — Вчора, як кожного року, відбулась ,,Пластова Ялинка'', але цим разом вперше у власній домівці. До Святої Вечері засіло, яких 200 осіб і настрій був надзвичайний...Помітний новий ентузіязм, поворот відсталих старших пластунів і зріст новацтва...З Ялинки шлемо привіт Начальному Пластунові з підписами, які зібрали новаки''. Між підписами видніє підпис: ,,Андрій, Єпископ''.

Пластова група в Арґентині невелика (біля 200 членів), але дуже ,,пластова'' своєю поставою, завзятістю, прив'язанням до Українського Пласту, його ідеї й організації. Від літ мріяли про власний дім, де мали б осідок не тільки члени місцевої Станиці, але теж Крайової Старшини, де могли б працювати щодня, а не лише тоді, коли відступлена домівка. Звернулися до пластунів інших країн за допомогою. А коли довідались, що сеніори в Канаді призбирали на цю ціль десять тисяч долярів — відважилися при кінці 1974р., саме в 25ліття основання Пласту в Арґентині, купити дім за готівку. В середмісті Буенос Айресу, всього п'ять кварталів, від нової, величавої, української Катедри, осідку Єпископа — трапився до купна давний міщанський дім з великим подвір'ям обведеним високим муром. Сам дім з п'ятьма великими кімнатами й плоским дахом прилягає до вулиці, на яку є два виходи. Дім потребував перерібки й віднови. Приманювало, одначе, велике вигідне подвір'я. Площа посілости 13 на 40 метрів (40 на 120 стіп).

Місцева українська кредитова кооператива ,,Відродження'' позичила гроші. Дім куплено. Сеніори й Пласт. Приятелі оподаткували себе й почали сплачувати місячними ратами позику. Підбадьорив Пластову Групу Блаженніший Патріярх Йосиф, передаючи на закупівлю Дому дві тисячі долярів. Решта грошей прийшло від Пласту з Канади, і від пластунів інших країн. Немалу суму зібрали Пластуни Арґентини. Борг за дім сплачено вповні і на час. А перебудову й віднову рішено перевести власними силами. Один з пластунів, студентів архітектури виготовив пляни перебудови, а юнаки й старші пластуни, головно в суботи, ведуть потрібну працю. Вправді перебудова тривала довше. І щойно при кінці 1976 року, Дім був готовий до відкриття і благословення. Начальний Пластун вже був у Буенос Айресі, а пластуни ще працювали в Домі до 5-ої год. ранку, щоби все як слід підготовити до Торжества.

У суботу 13-го листопада м.р. о год. 12.40 в полудне причалив літак, а з ним і Начальний Пластун, на летовище в Буенос Айресі. Чекала на нього група пластових провідників Арґентини: голова ГПРади — пл.сен. Володимир Іваник, голова КПС — Віктор Агрес, голова Комітету посвячення — д-р Богдан Стернюк, теперішні й колишні члени Проводу: ст. пл. Маруся Литвин, ст.пл. Євгенія Павлишин, пл.сен. Ростислав Ільницький та інші, навіть діти новаки. Привітання було дуже щире, радісне і — як каже Начальний Пластун — зворушливе. Цього ж дня, в год. 6-ій вечора ціла Пластова Станиця стояла в двох рядах перед Катедрою, щоб привітати Начального Пластуна й разом з ним ввійти до церкви на Архиєрейську Св. Літургію в наміренню Пласту. Начальний Пластун привітався з кожним окремо, устиском ,,пластової'' лівої руки, й сказав короткі слова привітання від усіх пластунів світу. Після Служби Божої Начальний Пластун зустрівся з Владикою Андрієм, з численно зібраними батьками пластунів та громадянами, членами Пластприяту, як також з керівником Філії УКУ в Буенос Айресі, проф. Михайлом Василиком й іншими професорами.(Начальний Пластун є керівником такої Філії УКУ в Вашінґтоні).

Українці й пластуни з Канади, не тільки причинилися найбільшою сумою до придбання Пластового Дому, але теж й звеличали відкриття Дому своєю участю. Вони прилетіли сюди окремим літаком в дорозі на посвячення пам'ятника Т.Г.Шевченкові в Параґваї. Із цієї нагоди місцева Академічна Громада влаштувала увечері вечірку з вечерою і танками. Начальний Пластун взяв у ній участь, як гість і мав нагоду зустрітися там з численними членами громади і також з канадськими гостями. Начального Пластуна привітав господар вечора мгр Олег Яхно.

У неділю, 14-го листопада в год. 10-ій перед полуднем відбулося святочне благословення. Владика Андрій відслужив Молебень і поблагословив святочно прибраний дім й подвір'я. Начальний Пластун з кумами доконав відкриття, стягаючи заслону з великої пластунської відзнаки з кутого заліза на задній стіні обведеної муром площі, яка становить цілість з Домом. Після промови і побажань Начальний Пластун передав відзнаки Срібного св. Юрія пл.сен. Богданові Стернюкові, Ростиславові Ільницькому, Вікторові Агресові та ст.пл. Марусі Литвин. Він теж гратулював іншим відзначеним членам Станиці.

У понеділок 15-го листопада відбулася Збірка Пластунів та громадянства в новопосвяченому Домі з гутіркою Начального Пластуна і показом прозірок та фільму з пластових таборів у Арґентині від їхнього початку. Увечері відбувся великий концерт українських пісень і танків місцевої групи та Канадського хору і балету ,,Калина'', в якому Начальний Пластун взяв участь разом з іншими пластунами.

,,Відчуваю, що цей новий дім відіграє велику ролю не лише як домівка, але як школа та є прикладом співпраці для пластової молоді...'' пише в ,,Юнаку'' ст.пл.Павло Собенко з Буенос Айресу.

Шевченківське Свято в Ґлен Спей

Заходами Т-ва „Розвага" в Ґлен Спей з участю громади Українського Села. В суботу 19-го березня ц. р., тут відбулося Шевченківське Свято. Заля церкви св. Володимира була заповнена слухачами.

Програму свята відкрив заступник голови Т-ва „Розвага" Петро Мельник, який у змістовних словах, казав: „Шевченка пророче і творче Слово вказує нам шлях і мету, наші покоління виростають у його спадщині!!

Місцевий мішаний хор під мист. керівництвом інж. Остапа Гапія, відспівав „Заповіт". Д-р Микола Кушніренко відчитав доповідь — „Думки у Шевченкові Роковини".

В мистецькій програмі взяли участь: молоді бандуристи Кобзарської Школи о. мітрата С. К. Пастушенка, відігравши низку пісень.

Рецитували поеми Тараса Шевченка: „Розрита могила" — Ірина Туринська, „Кавказ" — Ірена Паславська та „Сон" — Євгенія Борак. Фортепіянове сольо „Думи мої", „Мої Ясени", „Садок вишневий коло хати" відіграла Петруся Котик.

Місцевий жіночий вокальний ансамбль, під мист. керівництвом інж. Остапа Гапія, відспівав „Баркаролю" Людкевича.

Відспіванням українського національного гимну закінчено свято.

Євгенія Боднар

Володимир Гетманський переобраний на секретаря 374-го Відділу УНС у Бостоні

Бостон, Масс. — Дня 6-го березня ц. р. о год. 12-ій в полудне, в залі української католицької церкви Христа Царя у Бостоні, відбулися загальні збори 374-го Відділу УНСоюзу в Бостоні. З причини недуги голова Відділу Іван Волощук не міг прибути, тому Збори відкрив секретар Володимир Гетманський, і, привітавши приявних, він попросив їх вставанням і хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять померлих членів Відділу. Дальше на предсідника Зборів обрано д-ра Івана Дідюка, а на секретаря Славію Щудлюк. Подякувавши за довір'я, д-р Іван Дідюк прочитав порядок нарад, який приявні прийняли без змін; протокол з минулорічних Загальних Зборів прочитала Славія Щудлюк, який теж прийнято без жадних змін. Дальше слідкували звіти уступаючої Управи. Після них розвинулася дискусія, в якій слово забирали — головна радна Анна Чопик, інж. С. Берегулька, Іван Станчак, Василь Музика, Микола Рогач і ін. По вичерпанні дискусії над звітами, уступаючій Управі Відділу уділено абсолюторію і приступлено до вибору нової Управи Відділу; на голову обрано Теодора Майкута, на секретаря Володимира Гетманського. Треба підкреслити, що Володимир Гетманський відколи став секретарем Відділу підніс його на високий рівень. Він є громадським діячем на терені міста Бостону і околиці — колишній голова Спілки Української Молоді в Бостоні, довголітній член Управи УККА, основник і теперішній директор Кредитової Кооперативи в Бостоні, колишній голова, а теперішній член Церковного Комітету, щирий жертводавець на всі громадські потреби, немає товариства чи організації, в яких він не брав би участи. На скарбника обрано Славію Щудлюк, до Контрольної Комісії — д-ра Івана Дідюка на голову, Михайла Волощука і Євгена Музику на членів. Опісля Володимир Гетманський звернув увагу, що Відділ цього року святкуватиме 50-ту річницю свого існування. В точці внесках і запитах було багато запитів, на які дали відповіді головна радна Анна Чопик і предсідник д-р Іван Дідюк. На Збори прибула велика кількість членів і було велике зацікавлення Відділом. Предсідник д-р Іван Дідюк побажав новій Управі багато успіхів на будуче, подякував приявним за їхню участь в зборах і на цьому Збори закінчено.

Володимир Гетманський

Н. Н.

35-ий Відділ ООЧСУ в Асторії відбув Загальні Збори

Асторія, Н.Й. (Н.Н.) — У неділю, 27-го лютого ц.р., тут в приміщенні Дому СУМА, відбулись Річні Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ, суспільно-громадської і політичної установи, яка проявляє на цьому терені велику діяльність на всіх відтинках життя: влаштовує доповіді, панелі, вечірки, піддержує морально і фінансово акції багатьох українських Центральних Організацій, зокрема Організацій Українського Визвольного Фронту, як також УККА, СКВУ та наші Церкви. Відділ, згідно з інформаційним звітом голови Івана Вітюка, брав також активну участь у відзначуванні українською громадою Метрополітального Ню Йорку 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА, як також у багатьох інших акціях політичного і релігійного характеру.

Майже всі члени Управи Відділу були активними, що дуже важливе у діяльності будь-якої організації, активність бо є передумовою успіху.

Збори відкрив, вітаючи представника Головної Управи д-ра Володимира Нестерчука та інших чільних членів громади, голова уступаючої управи І.Вітюк. Після обрання президії в особах ред. В.Левенець - голова і П.Бурик- секретар, приявні вшанували хвилиною мовчанки померлого в лютім члена Управи бл. п. Василя Якимова; обрали Номінаційну комісію в складі: д-р В.Нестерчук — голова, В.Наум і В. Коваль — члени, вислухали протокол з минулорічних Загальних Зборів, що його прочитав секретар Петро Бурик і звітів членів Управи: секретаря П.Бурика, касира Теодора Байка, бібліотекаря і господаря — В.Коваля і голови І. Вітюка, як також звіту голови Контрольної комісії д-ра В. Нестерчука та продискутували важливіші проблеми Відділу, вирішивши між іншим провести широку акцію оборони українських політичних в'язнів в СССР та започаткувати масове писання листів не тільки до президента Картера і Державного департаменту, але також до поодиноких конгресменів і сенаторів, головно нюйоркської округи з проханням піднести або піддержати справу звільнення із ув'язнення Валентина Мороза, Юрка Шухевича і багатьох інших політв'язнів суджених за переконання. Приявні вислухали також привітання представника ГУ ООЧСУ, що його виголосив д-р В.Нестерчук і привіти від поодиноких репрезентантів організацій.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі обрано нові керівні органи Відділу на 1977-78 рік у такому складі: І. Вітюк - голова, В.Наум - заступник голови і організаційний референт, П.Бурик - секретар, Т.Байко - касир, д-р В.Нестерчук - пресовий референт, ред. В.Левенець - імпрезовий референт, В. Коваль - бібліотекар і господар; вільні члени: д-р О. Соколишин, І. Дзядів, О. Коваль, І. Луцик; Контрольна комісія: д-р В. Савчак - голова, П. Подоляк і М. Сєнтий - члени.

Приявні продискутувавши і затвердивши пляни праці Управи на біжучий рік, вислухали заключного слова новообраного голови І.Вітюка, який зокрема відмічував потребу активізації Відділу на зовнішньому відтинку для оборони України. Піснею ,,Не пора'' закінчено, ці наскрізь, конструктивні Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ.

Новоприбулий з України співак-баритон Володимир Котков дебютував у Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. (Т. К.) — В неділю, 27-го березня, тут в приміщеннях Українського Інституту Америки відбувся концерт-дебют драматичного баритона Володимира Коткова, який прибув до Америки з України в липні 1976-го року. Концерт, що його влаштувала Рада для Справ Культури при УККА-СКВУ при співпраці Українського Інституту Америки, спонзорувало Т-во ,,Українська Опера''. Прем'єр Юліян Ревай, привітавши співака і його дружину, представив їх зібраним гостям. Концерт, крім чотирьох точок в першій частині програми — арія з ,,Магніфіката ч. 5'' муз. Й. С. Баха; ,,Побіда! Побіда!'' муз. Дж. Каріссімі; арія Публія з опери ,,Милосердя Тита'' та Серенада Дон Хуана з опери ,,Дон Хуан'' муз. В.А. Моцарта, — складався з арій із українських опер та народних пісень.

В першій частині програми В. Котков виконав арію Кармелюка з опери В. Костенка ,,Кармелюк''; арію Остапа з опери М. Лисенка ,,Тарас Бульба'' і кілька пісень: ,,Як почуєш вночі'' муз. Д. Січинського, сл. І. Франка; ,,Не співайте мені цеї пісні'' муз. Д. Січинського, сл. Л. Українки і ,,Чого мені тяжко'' муз. М. Лисенка, сл. Т. Шевченка. Після короткої перерви в другій частині концерту співак виконав монолог Богдана з опери К. Данькевича ,,Богдан Хмельницький; українські народні пісні: ,,Ніч яка місячна'' обр. Т. Безляха; ,,Ой, зійди, зійди'' обр. М. Лисенка, ,,Ой,джигуне, джигуне''; ,,Мріє, моя мрія'' муз. П. Гайдамаки, сл. В. Сосюри і наддаток — народну пісню ,,Гандзя''. Публіка гаряче і щиро вітала кожну точку репертуару співака, якому вже з перших хвилин концерту-дебюту вдалося ,,нав'язати контакт з земляками і принести їм своє мистецтво'', — бажання, що він його висловив під час недавніх відвідин Головної Канцелярії УНССоюзу і Видавництва ,,Свободи''. Приявні, оцінюючи силу і красу голосу співака, виявляли своє признання гарячими оплесками, а після концерту на зустрічі, яку влаштувала дирекція Українського Інституту Америки, в товариських розмовах — гратуляціями і сердечними побажаннями успіхів на новій для нього землі.

Володимир Котков

Як інформували прем'єр Ю. Ревай і композитор д-р Ігор Соневицький, в скорому часі українські громади ЗСА і Канади матимуть нагоду вітати Володимира Коткова під час його турне по місцях більшого скупчення українців та належно оцінити його талант.

На квітень запляновані „Вишивані Вечерниці" СУА в Ню Йорку

Кожен нарід цінить та зберігає здобутки свого мистецтва. Народне мистецтво є виявом духовости цілого народу. Українська жінка на протязі століть була вірною дружиною, печаливою матір'ю, доброю господинею та знаходила ще час на прикрасу одягу, посуду та предметів щоденного вжитку. Багата природа України розвинула у неї почуття краси і це дало початок до створення наших неперевершених вишивок. Ніхто інший, як тільки працьовита і неструджена українська жінка зуміла розвинути красу вишивки та донести її до наших часів. Тож не диво, що ми любимо нашу вишивку, цінимо її, всі вміємо вишивати та вишиваємо. Може серед щоденних занять, надміру праці і поспіху нам не залишається часу на вишивання.

Та тут є нагода та заохота, бо зближаємось до ,,Вишиваних Вечерниць'', які цього року відбудуть у весняному часі в суботу 23-го квітня ц.р. у Народнім Домі в Ню Йорку. Останніми місяцями ми завважили, що навіть чужинці використовують мотиви із наших вишивок та прикрашують ними светери й суконки, які всім дуже подобаються. Та найбільше вишивка подобається нам, бо вона є наша, гарна та нічим незаступима. Примінити її можна різно, залежно від здібности і уяви вишивальниці. Нам, що живемо поза межами рідної землі, вишивка тим більше цінна бо пригадує нам усе рідне, та заставляє нас до обов'язку перелити ту любов і вміння вишивати нашим дітям, щоб цей скарб народного мистецтва не пропав, а зберігався від покоління в покоління. Тож всі берімось вишивати більше чи менше навіть невеликий розміром стилевий взір, вистачить, щоб прикрасити і оживити нашу суконку, блюзку чи костюм. Окружна Управа СУА в Ню Йорку з Відділами сердечно запрошує усе громадянство на Вишивані Вечерниці'', а зокрема нашу дорогу молодь, яка у вишивках буде виглядати як весняні квіти. Всі гарно забавимось, а за наш труд з вишивання чекають для нас нагороди та відзначення.

Лідія Магун

ПАМ'ЯТНИК Г. С. СКОВОРОДІ В КИЄВІ

Київський журнал ,,Україна'' інформує, що видатному філософові, поетові і педагогові Григорієві С. Сковороді поставлено пам'ятник роботи скульптора І. П. Кавалерідзе та архітекта В. І. Гнєзділова. Монумент українського філософа знаходиться у мальовничому сквері на Подолі, поруч з колишньою Києво-Могилянською Академією, де виховувався Григорій Сковорода.

Концерт Є. Ґратовича в Бостоні

(Зліва): піяніст Реджі Бенца та скрипаль Євген Ґратович

В неділю, 9-го січня до заметеного сніговими завірюхами Бостону прибув з надзвичайно цікавим концертом молодий, український скрипаль Євген Ґратович. Концерт відбувся у Ню Інґленд Лайф Голл. Гру скрипаля супроводив молодий талановитий піяніст Реджі Бенца.

Програма була дбайливо та досить оригінально складена, яку мистці бездоганно виконали, і вона принесла велику насолоду сміливцям, що не побоялися сніговії.

У програму ввійшли три сонати для скрипки та фортепіяну, а саме, соната Джона Алдена Карпентера, соната ч. 2 Чарлза Айвеса, яку, до речі, Євген Ґратович спеціяльно зредаґував для цього концерту. Соната Д-мейджор опус 94 а Прокофієва, та чотири композиції Антона Веберна.

Якщо ви справді любите музику і непересічний скрипковий концерт приніс би вам радість, то не вагайтесь прийти послухати гру Євгена Ґратовича. Євген вже посідає поважний музичний дорібок. Відгуки серйозної американської преси з обох берегів континенту, Атлантичного та Тихого океанів, були дуже прихильні. Євген Ґратович — майстер техніки, сумлінний виконавець та мистець з надзвичайною дисципліною. В його широкому репертуарі — твори українських, давніх і сучасних світових музик, твори Б. Лятошинського. Він вперто шукає українського скрипкового авангарду.

Напередодні концерту радіовисильня ВҐБҐ, що передає лише серйозну музику, в програмі „Монінґ про мюзіка", передавала інший концерт Є. Ґратовича з грамзапису, що його зробила фірма Оріон Мастер Рекордінґс Інк.

Бостонська публіка, в тому числі й українська, вітали мистців з великим ентузіязмом. Кожну точку програми винагороджувано бурхливими оплесками, а публіка просила про наддатки.

Було б дуже добре, якщоб українська музична фундація зацікавилась цим небуденним мистцем.

В. Я. Г.

КВІТИ НА КАМЕНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

оглядаючи квіти, які росли не тільки на камені, але покривали різними кольорами ввесь горбок...

...Жінка прийшла до самого каменя, пустивши кінець мотузка на траву. Піднесла голову і сказала: — Це ти, Андрію? — Марійко! — насилу видобув із себе Андрій давно забуте ім'я. — Так, це я, Андрію, — сказала вона. — Де ж ти тут узялася? — Я живу надалі в Пилипівці. А оце йду з праці додому. Трохи попасла козу над Горинем, а тепер йду додому... — Марійко!...Марійко!...— вирвалося в нього тяжке і глибоке, — скажи, як ти живеш, хто в тебе є? Яка твоя родина? Як Танах? — Нікого, Андрію, в мене нема. Я сама одна. Маю тільки оту козу і це все моє добро... — Я бідую, Андрію, — відповіла вона зо смутком в голосі''.

Оце трагедія однієї людини й усього українського народу. Марійка з козою, — це символ убогости, яку спричинила безглуздна комуністична система.

Коли в 1939 році большевицька орда, обдерта й голодна, окупувала Західню Україну, то дивувалася, що українці під Польщею жили заможним життям, порівнюючи з їхнім колгоспним „добробутом''. А в тій же ж орді були й щирі українці й вони принесли західнім українцям ось таку жахливу новину: що в них нема „ні корови ні свині, тільки Сталін на стіні''. А відносно теперішніх обставин під сов'єтами це треба перефразувати отак: „Хоча й Брежнєв у Кремлі, то тільки коза у хліві''.

Книжка „Квіти на камені'' написана гарною, сучасною українською літературною мовою.

80-РІЧЧЯ Д-РА ІВАНА ПОДЮКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

медицину у Львові та в 1929р. замешкав з дружиною Іриною з Зарембів у Снятині, де відкрив свою лікарську канцелярію.

Крім лікарської практики д-р Іван Подюк брав живу участь у громадсько-політичному житті Снятинщини, став провідним членом Фронту Національної Єдности і разом з головою цього руху Дмитром Палієвим, їздив по селах Покуття. Саме за політичну діяльність арештувало його НКВД в 1939р., але не змогло доказати йому ніякої вини і було примушене його звільнити. По втечі большевиків у 1939р. д-р Подюк очолив Повітову Управу, допомагав селянам, як міг, пережити тяжкі часи воєнної окупації, за що його і його співробітників арештувало Гестапо. Проте і тут не покинуло його щастя, він був звільнений.

По заломанні східнього фронту д-р Подюк з дружиною і дочкою Галиною, що пізніше теж стала лікарем, мандрує через Закарпаття, Словаччину і Австрію до Німеччини. Коли закінчилася війна, він працював лікарем у таборах Карльсфельду і Берхтесгадену і в шпиталі ІРО в Розенгаймі. Приїхавши з родиною до ЗСА, працював по різних шпиталях у Нюйоркському стейті, де й одержав дозвіл продовжати самостійно лікарську практику. Він поселився в місті Сиракюзах і тут і досі веде свою лікарську канцелярію.

В ЗСА, як і в Україні та в Німеччині, д-р І.Подюк бере живу участь у житті української спільноти. Тут він був головою Відділу УЛТ, головою УККА, став членом багатьох українських товариств. А декілька тижнів тому можна було побачити його на знімку у „Свободі'' між українськими діячами Сиракюз з приводу вивішення українського прапору 22 січня на ратуші цього міста.

Реасумуючи коротке життя і плодотворну діяльність д-ра Подюка, скажемо, що він не тільки був лікарем з покликання, але й видатним і досі активним громадським діячем, одним з численних учнів і послідовників Івана Франка, для якого добро рідного народу було найвищим законом, провідною зір-

Д-р Іван Подюк

кою його лікарської і громадської діяльности. Бувши в багатьох ділянках дуже талановитою людиною, він напевно став би діячем всекрайового маштабу, як д-р Іван Куровець чи д-р Маріян Панчищин, якщо б поселився був не в Снятині, але у Львові, не в Сиракюзах, але в Ню Йорку. „Габент суа фата лібеллі'', таку ж свою долю мають і люди.

Накінець ще такий спогад про д-ра Івана Подюка. Він частенько, головно під час свят, був гостем Василя Стефаника, був ним нерідко й підписаний. Головною атракцією тих гостин були не тільки спогади і гострі формою, але наповнені любов'ю до свого народу коментарі господаря, але й співи покійних Василя і Ганнусі Костащуків та д-ра Подюка. Він не тільки своїм теноровим сміхом розвеселяв своїх пацієнтів, він таки справді прегарно співав, надхненно інтерпретуючи наші і сербські народні пісні. Із захопленням і глибоким зворушенням, — сльози котилися по його старому обличчі, — слухав Василь Стефаник, коли його, тоді ще дуже молодий приятель і лікар співав сербську народну пісню, яку, як і інші, вивчив під час 1-ої світової війни в Сербії:

Тамо далеко-далеко
край моря,
Там село, моє село,
Там моя люба, моя...

Можливо, що д-р Іван Подюк і досі співає цю пісню, але вона напевне має для нього інше, набагато глибше значення, ніж вона мала 50 років тому. Бо його вірна дружина в могилі, а Україна з різних причин таки дуже далеко від нього.

З діяльности Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

У п'ятницю 19—го листопада м.р. Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку влаштував вечір співу і поезії, в якому взяли участь: Зірка Дерлиця, сопрано, Євген Титла — тенор, і молодий поет Андрій Чировський. Вечір відкрив голова Клюбу інж. Іван Жуковський, передавши дальше ведення програми маестрові Степанові Крижанівському.

Програму вечора розпочав тенор Євген Титла, соліст хору „Думка'' в Ню Йорку, проспівавши „Лотос'' Гайне, муз. Шумана, при акомпаньяменті молодого піяніста, Олеся Кузишина, і пісню „Діброва зелена'', муз. Гнатишина. З черги молодий поет А.Чировський перекладач на англійську мову збірки вибраних творів Василя Симоненка „Ґранітні обеліски'', прочитав декілька своїх поезій, що вказували на поетичний його талант.

У дальшому ході програми співачка Зірка Дерлиця проспівала під акомпаньямент проф. Калини Чічки-Андрієнко „Цвіти ще трохи'', муз. Лопатинського, „Якби мені черевики'' і „Зацвіла в долині'', муз. Мирослава Скорика. У другій частині вечора присутні почули пісню „У гаєчку ходила я'', в муз. обробітці Колодуба, „Ой, у полі тихий вітер віє'' Лятошинського, арію з опери „Наталка Полтавка'' муз. Лисенка, а як додаток „На верхах'', муз. І.Соневицького.

Виступ співачки був дуже вдалий, вдячні слухачі раз-у-раз нагороджували кожну проспівану пісню з ніжною інтерпретацією гучними оплесками, домагаючись при кінці виступу ще й наддатків. Від Управи Клюбу маестро Крижанівський обдарував обидві пані квітами.

Вдруге виступив молодий поет А.Чировський, відчитуючи свої з ліричним чи драматичним забарвленням поезії, опісля з настроєвою релігійною тематикою. Молодого поета вітали присутні дуже приязно із признанням його поетичного дару.

Наприкінці вечора Є. Титла проспівав „Ой, ти дівчино з горіха зерня'' до слів Франка, жартівливу пісню „Удовицю я любив'', слова і музика Косенка, за що приявні гості не жалували рясних оплесків, як вираз подяки співакові за гарний спів, а піяністові Олесеві Кузишинові за влучний акомпаньямент.

Боротьба народів СССР за право вірити

Слідкуючи за совєтською пресою, зокрема переглядаючи „Правду'', „Ізвєстія'' і видавництва Московської патріярхії, ред. Михайло Кучер із поданих там, очевидно критичних вісток про „релігійні забобони'', що далі існують у Совєтськім Союзі, призбирав багато цікавого матеріялі про те, що 50-літня жорстока боротьба совєтського атеїзму не дала до сьогоднішнього дня бажаних успіхів, що ні драконські присуди, ні мордовські табори смерти, нищення церков, висміювання церковних обрядів і принижування священиків — не довели до знищення релігії та віри в Бога. Своїми відомостями поділився ред. М. Кучер з присутніми на вечорі Літературно-Мистецького Клюбу в п'ятницю, 26-го листопада м.р.

Редактор М.Кучер накреслив образ боротьби з релігією від самих початків большевицької революції під кличем; „Релігія — це опіюм для народу''. Улегшувала большевикам цю боротьбу постава тодішньої інтеліґенції, що воювала з царатом, а до релігії ставилась байдуже, бо Православна Церква весь час підтримувала цареславіє, віддаючи „кесарові що його, але дуже мало Богові''. Російська православна церква була на послугах царської охрани і російської адміністрації, а давніше підтримувала панщину, стараючись тримати народ у сліпому послуху, мовляв — всяка влада від Бога. До цього слід додати дуже низьку освіту духовенства, тому й не диво, що тодішня Церква не могла дати належного опору большевицькому атеїзмові.

Тепер у совєтському царстві існують дві релігії — одна офіційна, з московською патріярхією на чолі, що всеціло на послугах совєтської влади, і цілий ряд релігійних рухів із всілякими розгалуженнями по всій совєтській території, що їх ведуть віруючі християни, магометани, жиди та інші. Ці підпільні релігії є сіллю в оці брежнєвської диктатури, яка побоюює їх як тільки може, вдаючись навіть до скритих мордів чи довголітніх таборів смерти. Автор розповів про боротьбу новітніх варварів з ченцями Почаївської Лаври і повний розгром цієї загально відомої святині в Україні, з конфіскатою бібліотеки, великої друкарні та інших цінностей. Усе ж таки підпільні релігійні рухи, не зважаючи на переслідування — далі існують і діють.

Свої виводи доповідач ілюстрував численними прикладами релігійности населення, взятими зі совєтської преси, коли, наприклад, молода жінка збирає фонди для підтримання почаївських ченців, або молода мати везе далеко дітей, щоб похристити їх, чи молодий партієць вінчається у церкві (на домагання нареченої). Взагалі роля жінок у релігійних руках дуже активна, у них є завзяття, навіть героїзм. Старі бабуні не хочуть доглядати внуків-малят, коли вони нехрещені, а деякі стараються охристити дітей не питаючи батьків. Досить поширене місіонерство баптистів. Вони дуже відважні, їхні проповіді успішні, одновірці своїх проповідників дуже підтримують, хоча влада за ними слідкує і гостро карає. Так виглядає релігійна дійсність у брежнєвському царстві.

Інж. І.Жуковський — голова Клюбу- щиро подякував авторові за цінну доповідь, а приявні нагородили його оплесками.

Б. Б.

ТАРЗАН, Ч. 7727. Що сталося?

Що то за крики? Ель Шімале! Всі полонені втекли!

Але ж вони мали зв'язані руки і було двох вартових!...

Вартовий, який стояв коло брами в'язниці, вбитий...

А другий... Чи він спав на службі?!... Ти!... Ходи сюди!!! Ох! Готуйтесь, майоре!